

Björn Bärnheim

VÅR HEMBYGD

Jazzens Museum i Strömsholm 1998 - 2018

Foto: Ingrid Patring/VLT

Jazzens Museum med sin New Orleans-inspirerande balkong och dominerande tältduk satte under två decennier sin prägel på Sofielundsområdet.

**Kolbäcks
hembygdsförening**

Ulf Sköld ”klipper bandet” vid invigningen 1999. Foto: Björn Bärnheim

En mångårig dröm går i uppfyllelse

Den 28 maj 1999 öppnades Jazzens Museum i Strömsholm med en ceremoni där Ulf Sköld, dåvarande kommunfullmäktiges ordförande i Hallstahammar, talade. I sitt invigningstal framhöll han bland annat: ”Vi brukar säga att varje nystartat företag är ett litet underverk och inte heller jazzmuseet har saknat födslovänder – det blir så, när man måste övertyga många bidragsgivare och stödjare om sin idé. I dag är vi glada över att Jazzens Museum kommit så långt att man kan öppna för allmänheten. I vår kommun behöver vi sådana här företag i nya branscher för att få nyttig sysselsättning.”

Ulf Sköld invigde museet med att ”klippa bandet”, vilket dagen till ära bestod i att *klippa* en hårtuss från *band*ledaren Jens Lindgren i Kustbandet. Därmed gick Rolf Carvenius mångåriga dröm i uppfyllelse att skapa ett Jazzmuseum.

Jazzens Museum bestod av tre ekonomiskt fristående delar:

utställningsdel med arkiv, restaurang med café samt konsertverksamhet.

Utställningsdelen jämte arkiv omfattade cirka 500 kvadratmeter.

Verksamheten drevs av *Stiftelsen Jazzens Museum i Strömsholm*, som grundades den 1 april 1998. Samlingarna utgjordes främst av instrument, foton, affischer, böcker och skivor donerade eller utlånade av privatpersoner eller institutioner. I samlingarna fanns bland annat en donation omfattade 899 tidningsklipp om Alice Babs från 1940 till och med 2006.

Efter Charlie Normans död 2004 fick Jazzens Museum förtroendet att förvalta 1 532 föremål från hans nästan 70-åriga musikerkarriär. Museet byggde under de femton säsongerna upp en imponerande skivsamling. Den omfattade 2 309 stycken 78 varvs skivor ("stenkakor"), 269 EP-skivor och 6 102 LP-skivor. Litteraturen tog stort utrymme. Där fanns 298 böcker om jazz samt 4 436 tidskrifter, såväl svenska som internationella.

Föremålen registrerades i en databas, vilken fanns tillgänglig på museets hemsida i begränsad form. Vid besök på museet gick att söka på bland annat, donator, utlånare, föremålets benämning, placering i museet. För skivorna registrerades skivbolag, skivnummer, orkester och melodier. Arkivet var tillgängligt för forskare och utnyttjades vid flera tillfällen av bok- och artikelförfattare, som sedan gav referens till museet.

Flera specialutställningar ordnades under de femton första säsongerna. År 2000 för klarinettisten George Lewis i samarbete med Louisiana State Museum i New Orleans, 2001 för Louis Armstrong i samarbete med Louis Armstrong House & Museum i New York samt 2005 för den legendariske forskaren och skivproducenten Bill Russell i samarbete med Historic New Orleans Collection i New Orleans. Den 31 juli 2003 invigde Alice Babs ett rum tillägnat hennes karriär. Den händelsen och del av hennes konsert samma kväll filmades av Sveriges Televisions Faluredaktion. Det ingick sedan som del (ca 7 minuter) i TV-programmet *Swing it Alice!*, som sändes i januari 2004 i samband med hennes 80-årsdag.

2007 iordningställdes ett rum med föremål från Charlie Normans karriär.

Alice Babs inviger sitt rum med sin signatur.

Foto: Björn Bärnheim

Royal Garden Café & Restaurant, hade plats för 120 gäster och fullständiga rättigheter. All mat lagades på plats med råvaror av etablerade kockar. För att få inspiration av matkulturen i New Orleans importerades de speciella kryddorna därifrån. På menyn stod bland annat Creole Burger, Louisiana Shout, Jambalaya, Blackend Beef Creole Style, Blackend Salmon Creole Style och ”som grädde på moset” kunde gästerna avsluta med New Orleans Breadpudding with Whiskey Sauce. Dessutom fanns kaffeservering med hembakat fikabröd för de som satt på stolarna framför scenen. Restaurangen gav arbete till många sommarlediga skolungdomar.

Konsertverksamheten omfattade, under Rolf Carvenius ledning, åren 1999 till och med 2013 av 973 konserter. Biljettförsäljning och inträdeskontroll skedde med hjälp av många oavlönade volontärer. Merparten av konserterna skedde utomhus under en stor tältduk. Under höst och vintersäsongerna hölls söndagskonserter inomhus med plats för 50 personer. Den genomsnittliga publiksiffran per konsert steg från 72 betalande 1999 till 268 säsongen 2013. Toppnoteringen 530 betalande delades av Kalle Moraeus med Bengan Jansson 2005 och Peps Perssons Blodsband 2007. Bland de många artisterna som framträdde på scenen

kan nämnas Alice Babs, Charlie Norman, Arne Domnérus, Putte Wickman, Bengt Hallberg samt många fler ur den svenska jazzeliten. Underhållningsartister som Lill Babs, Lill Lindfors, Meta Roos, Tommy Körberg och The Real Group gjorde återkommande framträdande på utomhusscenen.

Charlie Norman spelade 8 gånger inomhus samt 8 gånger utomhus.
Foto: Björn Bärnheim

Bland de utländska orkestrarna kan nämnas Ray Brown's Trio samt Harlem Blues & Jazz Band med jazzlegender från New York, The Big Chris Barber Band från London, Les Haricot Rouges från Paris och Papa Bue's Viking Jazzband från Köpenhamn. När blues- och gospel-sångerskan Barbara Shorts från New Orleans kom in i museets entréhall före sin konsert 2000 fick hon se ett foto och utbrast: "Hey that's me at the piano!" Så var det frågetecknet uträttat och hon kunde bekräfta de två andra personerna på fotot.

Under åren 1999 till och med 2012 spelades 64 konserter in. En dubbel-CD med inspelningar från utvalda konserter fram till 2008 gavs ut i samband med museets 10-årsjubileum 2009. Flera andra CD-skivor har gets ut kommersiellt med inspelningar från museet.

Omslaget till
jazzmuseets
jubileums-CD

Foto: Patrik Hedwall

I december 2006 instiftades ett **Anita O'Day-pris** på initiativ av Mona och Anders H. Pers till minne av den amerikanska jazzsångerskan, som då just avlidit. Tillstånd att använda sångerskan namn i priset inhämtades från hennes stärbhus i USA. Pristagaren utsågs varje år av styrelsen för Stiftelsen Jazzens Museum i Strömsholm med en motivering. Priset bestod av diplom och 1 000 US dollar och tilldelades en svensk jazzsångerska som sjunger i Anita O'Day's och de legendariska jazzsångerskornas anda. Första pristagare blev 2007 Carin Lundin och det sista priset tilldelades Isabella Lundgren 2013.

1999 bildades **Stödgruppen Jazzmuseets Vänner**, som hade drygt 400 medlemmar. De hade vissa förmåner i form av fri entré till museet, rabatt på konsertbiljetten samt på restaurangnotan. Från 2001 utkom informationsbladet **Strömsholmsjazzaren** med information till medlemmarna några gånger per år.

Charlies
boogie bar

Foto: Björn
Bärnheim

Jazzens Museum fick under åren allt mer uppmärksamhet i såväl lokal- som rikstidningarna och även i internationella tidskrifter. Lokalradio-programmet Svänghjulet med Kaj Stridell gav museet god reklam.

Utmärkelser

Jazzens Museum uppmärksammades tidigt och Rolf Carvenius fick mottaga flera utmärkelser under de femton år han drev verksamheten. Först ut var Föreningen Tradjazzens Vänner i Stockholm redan efter första konsertsäsongen. Den 9 november 1999 hedrades han vid en ceremoni i Stockholm med motiveringen: "För hans förträffliga arbete med Jazzens Museum alltifrån dess uppbyggnad, under dess verksamhet och i dess framtid under ett nytt millennium".

År 2003 tilldelades Rolf Narrenpriset av Svenska eventakademin i kategorin Publika Event med motiveringen: "Rolf Carvenius har på ett alldeles utomordentligt sätt visat prov på skicklighet, ambition och uthållighet när han med sitt Jazzens Museum i Strömsholm lyckats med att under flera år skapa en stor efterfrågan på underhållning med jazzen som förtecken".

År 2005 utsågs Rolf till Årets Västmanlänning med motiveringen: ”Han har med stort engagemang och en arbetsinsats långt utöver det vanliga lyckats skapa ett unikt jazzmuseum. Genom museet och det rika utbudet av konserter med bland annat den svenska jazzeliten har Jazzens museum i Strömsholm blivit ett av de större besöksmålen i Västmanland”.

Handgjorda dockor i museet. King Olivers Creole Jazz Band 1923
Foto: Björn Bärnheim

Verksamheten erhöll stöd från många sponsorer, som Hallstahammars kommun, Västmanlandsmusiken, Länsstyrelsen i Västmanland, Gazell Records i Stockholm samt flera lokala företag och privatpersoner. I januari 2014 sålde Rolf Carvenius verksamheten på grund av sviktande hälsa. Jazzens Museum levde vidare under Martin Johnssons ledning fram till 2018, då verksamheten tyvärr lades ned.

Björn Bärnheim var vice ordförande i stiftelsen Jazzens Museum i Strömsholm, där han ansvarade för arkivet och dataregistreringen av alla föremål. Han var delaktig i verksamheten fram till Martin Johnssons övertagande.

Inbjudan till höstmöte 2025

Söndagen den 16 november kl. 14:00 i Linnéagården

Program

Björn Bärnheim berättar historien om Jazzens Museum

Samtidigt serveras kaffe/te med hembakat bröd.

Hjärtligt välkommen!

Kom ihåg:

Öppet hus i Linnéagården första tisdagen varje månad mellan 13:30 och 16:30.

Värva gärna nya medlemmar och kom ihåg att våra amstasmycken är vackra och omtyckta presenter.

Anmäl gärna din e-postadress till **info@kolbacksbygden.se** för uppdateringar och information om hembygden.

Linnéagården, 734 50 Kolbäck